

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

No6(5)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 240 sahifa,
16-iyun, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (PhD)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

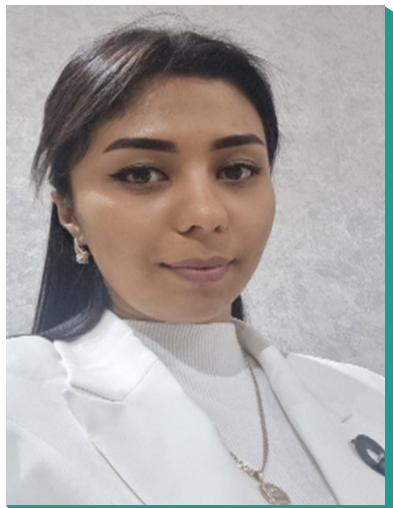
Tinglovchilarga axloqiy-estetik tarbiya berishda notiqlik madaniyatini shakllantirishning samaradorlik ko'rsatkichlari	10
<i>Fazliddin Abdunabiyevich Abdurazaqov</i>	
Professor-o'qituvchilarning ilmiy-pedagogik salohiyatini xalqaro mezonlar asosida rivojlantirish yo'llari	15
<i>Maxmudov Qudratbek Shavkat o'g'li</i>	
Orfografik kompetensiyaning mohiyati va boshlang'ich sinflarda shakllanish bosqichlari	21
<i>Abduvaliyeva Nodira Alisherovna, Mo'minjonova Gulnoraxon Abdupatto qizi</i>	
Tabiiy fanlarni o'qitishda uch o'lchamli vizualizatsiyalarning boshlang'ich ta'limdagi ahamiyati	25
<i>Nabijonova Feruza Valijon qizi</i>	
Loyiha texnologiyasi asosida bo'lajak o'qituvchilarda ijtimoiy tashabbuskorlikni rivojlantirish mazmuni	28
<i>O'rinova Nilufar Muxammadovna</i>	
Sinfdan tashqari o'qish darslarida badiiy asar bilan ishlashning kompetensiyaviy yondashuv asosidagi metodikasi	32
<i>Qilichova Billura Yorqinxuja qizi, Homidov H. K.</i>	
Kasbiy-kommunikativ madaniyat fenomenining pedagogik talqini va rivojlanish tendensiyalari	37
<i>Tashpulatova Nodira Olimjon qizi</i>	
Tabiiy fanlarni o'qitishda kompetensiyaviy yondashuv	41
<i>Umbarova Nasiba Xolboy qizi</i>	
Xorijiy tillarni o'rganishda shaxs nutqining shakllanishida psixolingvistikaning ahamiyati	44
<i>Ahmedov Shavkat Asadilloevich, Ataboev Navruz Ilhombek o'g'li</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida matnni tushunish va tahlil qilish ko'nikmalarini rivojlantirish metodikasi (PIRLS dasturi misolida)	47
<i>Abduraxmanova Charos Burxanovna</i>	
Lesson Planning in English Language Teaching at Technical Universities	51
<i>Aitbaeva Nursuliu Tairbekovna</i>	
Lingvistik intellekt asosida individual o'qitish yondashuvining samaradorligi	55
<i>Allanazarova Sadoqat Azimovna</i>	
Xorij tadqiqotlarida zamonaviy oila transformatsiyasida farzandlar taraqqiyotining ijtimoiy-psixologik asoslari	59
<i>Bo'riyeva Mahbuba Shavkatovna</i>	
Теоретико-методологические подходы к изучению эмоциональных концептов в литературе: (на материале английских и немецких фразеологизмов)	63
<i>Сайёра Улашевна Тагаева, Азиза Анкаевна Уразкулова</i>	
The Importance of Forming a Schedule for High School Students	67
<i>D. T. Atabayeva, X. I. Abduraymova</i>	
Milliy cholg'u ansambllari orqali o'quvchilar musiqiy dunyoqarashini shakllantirish	70
<i>Dadamirzayeva Gulshanoy To'lanjon qizi</i>	
Umumiy o'rta ta'lim muassasalarida ma'naviy-axloqiy tarbiyaga yondashuvning texnologik xususiyatlari ...	75
<i>Jumanov Sherzod Saloyevich</i>	
Adabiyot darsliklari uchun yangi o'zbek adabiyoti namunalarini saralashning ilmiy-metodik asoslari	78
<i>Musaboyeva Zulfira Iqboljon qizi</i>	
Maktab geometriyasida ko'pyoqlilar mavzusini o'rganishning innovatsion usullari	83
<i>Pirlepesov Umrbek Baxtiyor o'g'li</i>	
Generativ AI vositalarining mustaqil ta'lim jarayonidagi didaktik funksiyalari	86
<i>Qahramonova Xumora Qahramonovna</i>	
O'quvchi-sportchilar uchun individual mashg'ulot yuklamalarini avtomatik rejalashtirish va optimallashtirish imkoniyatini yaratish ahamiyati	91
<i>Qosimov Faxriddin Jo'raqulovich</i>	

Когнитивный диссонанс как социально-психологический феномен в контексте высшего образования: теоретический анализ	95
Мансурова Гульмира Рафазловна	
Регуляторный произвол или необходимый порядок? Влияние новых регуляторных механизмов на свободу расследовательской журналистики	101
Рауфова Озода	
Qizlar tarbiyasida mahalla–oila–maktab hamkorligi mexanizmlari	105
Choriyeva Dildora Ismat qizi	
Oliy ta'lim muassasalarida jismoniy tarbiya mashg'ulotlarini individuallashtirishning samaradorligi: kompetensiyaviy yondashuv asosida	109
Tangriyev Abdulkarim Tovashevich	
O'qish savodxonligi darslarida matn bilan ishlash orqali o'quvchilarda muammoli vaziyatlarni hal etish ko'nikmalarini rivojlantirish texnologiyasi.....	114
Boymurodova Nodirabegim Bahodir qizi	
Raqamli transformatsiya sharoitida STEAM ta'limi orqali talabalarda tanqidiy fikrlash kompetensiyasini shakllantirish	120
Kozimova Mehriniso Akbarali qizi	
Oliy ta'limda kvest texnologiyasi yordamida fizika fanining murakkab tushunchalarini o'zlashtirish samaradorligini oshirish metodikasi.....	125
O'rinboyeva Kumushoy Sultonbek qizi	
Tasvirlarga raqamli ishlov berish texnologiyalari va ularning amaliy qo'llanilishi	129
Sharipov Nodir Botir o'g'li	
Management of Medical Emergencies in Outpatient Dental Clinics.....	133
Adurazzoqov Kamoliddin, Umarov Maruf, Buzrukhoda Javohir	
Psixologik farovonlikning asosiy komponentlari, ta'sir qiluvchi omillar va zamonaviy baholash usullari	138
Aliyev Samariddin Murotali o'g'li	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining nutqiy kompetensiyasini rivojlantirishning ilmiy-nazariy asoslari	142
Boymurodova Sadoqat Istam qizi	
O'zbekiston Respublikasi ta'lim tizimi.....	146
Gadoymurodova Kamola Sunnatulloevna	
Oilada bola tarbiyasining ahamiyati va uning shaxs kamolotiga ta'siri	151
Galdiyeva Mehribon Durdiyevna, Oilimova Mushtariy Xaydarali qizi	
Art-pedagogika vositasida boshlang'ich sinf o'quvchilarida estetik dunyoqarashni shakllantirishning pedagogik ahamiyati	154
Gulboyev Akbar Tuxtyayevich	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida ma'naviy tadbirlar orqali vatanparvarlik tuyg'usini shakllantirish	158
Homidov Husniddin Kupaysinovich, Yusupova Gulzor Yunusjon qizi, Norbekova Sevinch Musurmon qizi	
Bone-Grafting Materials in Oral Surgery: Classification, Biological Properties, and Clinical Application	161
Jumaqulova Mashhura Alishevovna, Buzrukhoda Javohir Davronovich	
Mediatsiya va o'qib tushunish kompetensiyasi o'rtasidagi o'zaro aloqadorlik	166
Karimova Dilyoraxon Raximjon qizi	
Using STEM Technologies to Foster Rational Thinking in the Dentistry	169
Khonimqulov Javlon, Burkhonova Zarafuz	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini montessori metodikasi vositasida til o'rganish ko'nikmalarini shakllantirish usullari modeli.....	173
Mahbuba Yusupova Rustam qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda tayanch kompetensiyalarni integrativ yondashuv asosida shakllantirish metodikasining samaradorligi.....	177
Nasimova N. Q.	
Analysis of Scanning Techniques Used in Orthodontic Dentistry	182
Nasrullayev Javlonbek Ta'atonovich, Rahimberdiyev Rustam Abdunosirovich	
Zamonaviylik - ta'lim konsepsiyasida asosiy mezon sifatida	187
Ochilova Gulnoza Odilovna	

MUNDARIJA SOÐERJANIE CONTENTS

O'qish savodxonligi darslarida xalq og'zaki ijodidan foydalanish metodikasi	191
<i>Qahhorova Sojida Bahodir qizi, Zokirov Javoxir G'aybullo o'g'li</i>	
Diqqat va xotira jarayonlarida raqamli texnologiyalarning roli	196
<i>Salomova Nargiza Sattorovna</i>	
Talabalarda kasbiy refleksiya rivojlanishiga ta'sir etuvchi psixologik omillarning empirik tahlili.....	200
<i>Shukurova Nargiza Ikramovna</i>	
Gimnastikachi qizlarda egiluvchanlik jismoniy sifatini rivojlantirish jarayonida shikastlanishlarning oldini olish	205
<i>Sultanova Musharafxon Xudoyqul qizi</i>	
Maktabgacha katta yoshdagi bolalarda ekologik bilimlarni raqamli texnologiyalar yordamida rivojlantirish...	210
<i>Sayfetdinova Dildora Ikramitdinovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning rivojlanishida shaxsga yo'naltirilgan texnologiyalardan foydalanishning o'ziga xos xususiyatlari, imkoniyatlari va yo'nalishlari	216
<i>Uralova Nurxon Maxadovna</i>	
Naqshbandiya qadriyatlarini bo'lg'usi o'qituvchi shaxsini shakllantirishdagi o'rni.....	220
<i>Xalmuxamedova Maxbuba Aslanovna</i>	
Boshlang'ich ta'limda raqamli texnologiyalardan foydalanishning ilmiy-metodik asoslari	223
<i>Xo'jamberdiyeva Maftuna Norqobilovna, Sanaqulova Sevinch Baxtiyor qizi</i>	
Developing Logical Thinking via the Use of STEM Technology	226
<i>Yarmuhammedov Nabijon Navruzovich, Burkhonova Zarafuz</i>	
Jismoniy tarbiya darslarida innovatsion metodlardan foydalanishning ahamiyati	229
<i>Yo'ldoshboyeva Zulfiya Ravshan qizi, Jumayev Abdilxakim Turdiyevich</i>	
Значение предмета физического воспитания и спортивной метрологии в физическом воспитании молодежи	233
<i>Маматкулов Равшанжон Солижонович</i>	
Аксиологические аспекты диалога культур в романе Сухбата Афлатуни "Рай Земной"	237
<i>Чернова Татьяна Алексеевна, Худойназаров Сардорбек</i>	

Boymurodova Nodirabegim Bahodir qizi
Buxoro davlat universiteti 3-bosqich tayanch
doktoranti

O'QISH SAVODXONLIGI DARSLARIDA MATN BILAN ISHLASH ORQALI O'QUVCHILARDA MUAMMOLI VAZIYATLARNI HAL ETISH KO'NIKMALARINI RIVOJLANTIRISH TEXNOLOGIYASI

Annotatsiya: Mazkur maqolada o'qish savodxonligi darslarida matn bilan ishlash orqali o'quvchilarda muammoli vaziyatlarni hal etish ko'nikmalarini rivojlantirish texnologiyasi yoritilgan. Maqolada matn tahlili, muammoli savollar, mantiqiy topshiriqlar hamda interfaol metodlardan foydalanishning pedagogik imkoniyatlari tahlil qilinadi. Shuningdek, o'quvchilarning tanqidiy va ijodiy fikrlashi, mustaqil qaror qabul qilishi hamda amaliy muammolarni yechish kompetensiyalarini shakllantirish mexanizmlari asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: o'qish savodxonligi, matn bilan ishlash, muammoli vaziyat, muammoni hal etish, tanqidiy fikrlash, interfaol metodlar, kompetensiyaviy yondashuv.

Abstract: This article examines the technology of developing students' problem-solving skills through text-based activities in reading literacy lessons. The pedagogical potential of text analysis, problem-based questions, logical tasks, and interactive teaching methods is analyzed. The study also substantiates the mechanisms for fostering students' critical and creative thinking, independent decision-making, and competencies in solving practical problems.

Key words: reading literacy, text-based learning, problem situation, problem-solving, critical thinking, interactive methods, competency-based approach.

Аннотация: В данной статье освещается технология развития у учащихся навыков решения проблемных ситуаций посредством работы с текстом на уроках читательской грамотности. Анализируются педагогические возможности использования анализа текста, проблемных вопросов, логических заданий и интерактивных методов. Кроме того, обосновываются механизмы формирования у учащихся критического и творческого мышления, самостоятельного принятия решений, а также компетенций по решению практических проблем.

Ключевые слова: читательская грамотность, работа с текстом, проблемная ситуация, решение проблемы, критическое мышление, интерактивные методы, компетентностный подход.

KIRISH

Bugungi globallashuv jarayonida ta'lim tizimi oldiga qo'yilayotgan asosiy vazifalardan biri o'quvchilarning nafaqat fanlarga oid bilimlarini, balki hayotiy kompetensiyalarini, mustaqil fikrlash, muammoli vaziyatlarni tahlil qilish va samarali yechim topish ko'nikmalarini ham rivojlantirishdan iboratdir. Zamonaviy ta'lim konsepsiyalarida o'quvchi shaxsini har tomonlama rivojlantirish, uning funksional savodxonligini shakllantirish hamda kundalik hayotda uchraydigan turli muammolarni hal etishga tayyorlash ustuvor yo'nalish sifatida e'tirof etilmoqda. Shu nuqtai nazardan, boshlang'ich ta'lim tizimida o'qish savodxonligi darslarining mazmuni va metodikasini takomillashtirish dolzarb ilmiy-amaliy ahamiyat kasb etadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

O'quvchilarning muammoli vaziyatlarni hal etish faoliyatini tashkil etish nazariyasi asoslari rus va xorijiy pedagog olimlar tomonidan keng tadqiq etilgan. Xususan, L.S. Vigotskiy ta'lim va rivojlanish o'rtasidagi bog'liqlikni asoslab, o'quvchilarning bilish faoliyatini rivojlantirishda yaqin rivojlanish zonasi konsepsiyasini ilgari

surgan. Uning fikricha, o'quvchilar murakkab vazifalarni kattalar yoki tengdoshlar ko'magida bajarish orqali yuqori darajadagi tafakkur ko'nikmalariga ega bo'ladilar. Mazkur yondashuv matn asosida muammoli vaziyatlarni yechishga yo'naltirilgan topshiriqlarni tashkil etishda metodologik asos bo'lib xizmat qiladi.

O'zbekistonlik olimlardan Q. Yo'ldoshev, B. To'xliyev, M. Mahmudov, R. Safarova, N. Muslimov va boshqa tadqiqotchilar tomonidan o'quvchilarning o'qish madaniyati, mustaqil fikrlash ko'nikmalari hamda kompetensiyaviy yondashuv asosida ta'limni tashkil etish masalalari o'rganilgan. Ularning ilmiy ishlarida matn bilan ishlash orqali o'quvchilarning tahliliy, mantiqiy va ijodiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishning nazariy hamda metodik asoslari yoritilgan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotning nazariy-metodologik asosini o'qish savodxonligini rivojlantirish bo'yicha xalqaro baholash dasturlari (PISA, PIRLS) konsepsiyalari, muammoli ta'lim nazariyasi, tanqidiy fikrlashni rivojlantirish texnologiyasi hamda kompetensiyaviy yondashuv tamoyillari tashkil etdi. Mazkur yondashuvlar o'quvchilarning matn mazmunini chuqur anglash, axborotni tahlil qilish, dalillarni taqqoslash, xulosa chiqarish va real hayotiy vaziyatlarda muammolarni hal etish kompetensiyalarini shakllantirishga xizmat qiladi.

TAHLIL VA NATIJALAR

O'qish savodxonligi o'quvchining matnini o'qish, tushunish, tahlil qilish, baholash va undagi ma'lumotlardan turli hayotiy vaziyatlarda foydalanish qobiliyatini ifodalaydi. Xalqaro baholash dasturlarida, xususan, PISA va PIRLS tadqiqotlarida o'qish savodxonligi o'quvchilarning matn bilan ishlash asosida bilimlarni amaliyotga tatbiq etish hamda muammoli vaziyatlarni hal qilish kompetensiyalarini rivojlantirishning muhim omili sifatida talqin etiladi. Mazkur yondashuv o'qish savodxonligi darslarida matn bilan ishlash jarayonini faqat o'qish va qayta hikoyalash bilan cheklab qolmasdan, balki o'quvchilarning tahliliy, tanqidiy va ijodiy fikrlash faoliyatini faollashtirishni taqozo etadi.

Matn bilan ishlash jarayonida o'quvchilar matnda berilgan voqea-hodisalar, qahramonlar faoliyati va muammoli vaziyatlarni tahlil qilish orqali sabab-oqibat bog'liqliklarini aniqlash, muqobil yechimlarni izlash, qaror qabul qilish hamda o'z fikrini asoslab berish ko'nikmalarini egallaydilar. Bu esa ularda muammoli vaziyatlarni hal etish kompetensiyasining shakllanishiga xizmat qiladi. Ayniqsa, o'qish savodxonligi darslarida turli mazmundagi badiiy, ilmiy-ommabop va axborot matnlaridan samarali foydalanish o'quvchilarning mustaqil fikrlashini rivojlantirish bilan bir qatorda, ularni real hayotiy muammolarni anglash va hal etishga tayyorlaydi.

Shu bilan birga, amaliyotda o'qish savodxonligi darslarida matn bilan ishlash texnologiyalaridan foydalanish imkoniyatlari yetarli darajada tadqiq etilmaganligi, muammoli vaziyatlarni hal etishga yo'naltirilgan topshiriqlar tizimini metodik jihatdan takomillashtirish zarurati mazkur mavzuning dolzarbligini belgilaydi. O'quvchilarda muammoli vaziyatlarni hal etish ko'nikmalarini shakllantirishga qaratilgan innovatsion pedagogik texnologiyalarni ishlab chiqish va amaliyotga joriy etish ta'lim sifatini oshirishning muhim omillaridan biri hisoblanadi.

Mazkur maqolaning maqsadi o'qish savodxonligi darslarida matn bilan ishlash orqali o'quvchilarda muammoli vaziyatlarni hal etish ko'nikmalarini rivojlantirish texnologiyasining nazariy asoslarini yoritish hamda uning amaliy samaradorligini ta'minlovchi metodik yondashuvlarni tahlil qilishdan iborat. Shuningdek, maqolada matn bilan ishlashning zamonaviy usullari, interfaol metodlar va muammoli ta'lim elementlari asosida o'quvchilarning funksional savodxonligi hamda hayotiy kompetensiyalarini rivojlantirish masalalari ko'rib chiqiladi.

Maqolada asosiy e'tibor tushunishni namoyon qilishdan ko'ra, o'zlashtirilgan ma'lumotlarni yangi loyihalar va vaziyatlarda qo'llay olish qobiliyatlarini namoyon qilishga qaratiladi. O'quvchi va matn o'rtasidagi o'zaro munosabat o'rnatilishiga matnning mazmuni anglashiladi va o'qishdan ko'zlangan maqsadga erishiladi.

Ma'lumki, o'qish savodxonligi insonlarning o'qishdan ko'zlangan maqsadlari bilan bevosita bog'liqdir. Ko'pgina yosh o'quvchilar endigina o'qishni boshlaganlarida asosan hikoyali matnlar (masalan, hikoyalar yoki suratli kitoblar) yoki o'quvchilarga o'zlarini o'rab turgan muhit haqida informatsion va savollariga javob beruvchi ma'lumotlarga boy matnlarni o'qiydilar. O'quv dasturiga ko'ra, kitob va boshqa bosma materiallardan ma'lumot olish uchun o'qish muhimi ahamiyatga ega ekanligi bois, yosh o'quvchilar o'qish savodxonligini rivojlantirib, o'rganish uchun o'qishlari kerakligi talab qilinmoqda.

O'qish savodxonligining ta'riflari juda ko'p. O'qish savodxonligi tushunish va shaxs tomonidan qadrlanadigan hamda jamiyat tomonidan talab etiladigan barcha yozma til shakllaridan foydalana olish qobiliyatidir. O'quvchi turli shakldagi matnlardan mazmun hosil qiladi. Ular o'rganish, maktab va kundalik hayotda o'zlari kabi boshqa o'quvchilar jamoasiga qo'shilish va vaqtini samarali o'tkazish uchun o'qiydilar.

O'qish savodxonligi - shaxs o'zining bilim va salohiyatini rivojlantirish, jamiyatda o'z o'rnini topish maqsadiga erishishi yo'lida matnlarni tushunish, ulardan foydalanish, ular ustida mulohaza yuritish hamda ularga munosabat bildirish qobiliyati hamdir.

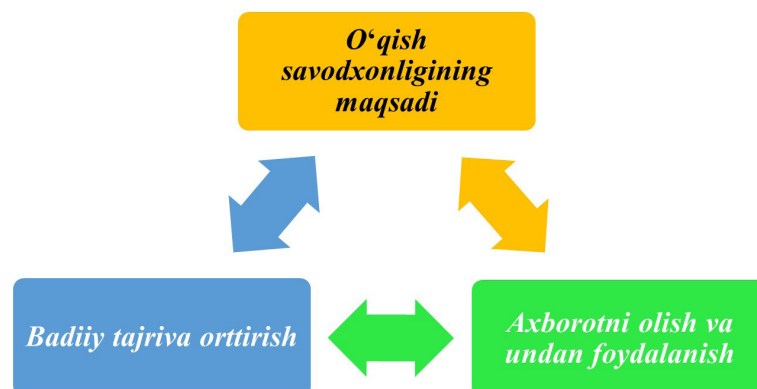
O'qish jarayonining boshlanishi, o'rtasi va oxirida o'quvchi til ko'nikmalarining, kognitiv va metakognitiv strategiyalar hamda mazmun shakllantirishda birlamchi bilim va ko'nikmalar majmuasidan foydalanadi. Bundan tashqari, o'qish muhitini yuzaga keltiradigan sharoit o'quvchini o'qishga rag'batlantirish va qiziqtirish orqali matn mazmunini shakllantirishga yordamlashadi, ammo sharoit matn mazmunini tushunish imkonini bermaydigan muayyan talablarni yuzaga keltirishi ham mumkin. O'quvchi o'zini o'rab turgan dunyo va o'zi haqida tasavvurga ega bo'lishi uchun turli matnlarni o'qib o'rganishi mumkin. Har bir turdagi matn o'quvchiga matnni talqin qilish imkonini beruvchi sodda shakllar va qoidalardan iboratdir.

Sinf xonasi yoki maktab kutubxonasida yaratilgan ijtimoiy muhit boshlang'ich sinf o'quvchilariga o'qish jarayonida o'qituvchilari va sinfdoshlari bilan bilim hamda tajriba almashish, dunyoqarashlarini kengaytirish imkoniyatini beradi. O'quvchilar o'z oila a'zolari va tengdoshlari bilan o'qishdan olgan ma'lumotlar va g'oyalar haqida suhbatlashar ekanlar, bu muhit chegarasi maktabdan tashqariga ham kengayadi.

O'qish savodxonligi darslarining asosiy vazifasi o'quvchilarda axborotni qabul qilish, qayta ishlash va undan turli muammoli vaziyatlarda foydalanish ko'nikmalarini rivojlantirishdan iboratdir. Shu sababli matn bilan ishlash jarayoni nafaqat bilimlarni o'zlashtirish, balki o'quvchilarning mantiqiy, tanqidiy va ijodiy fikrlash faoliyatini rivojlantirish vositasi sifatida ham xizmat qiladi.

Matn bilan ishlash jarayonida o'quvchilar matnda bayon etilgan voqea-hodisalar, qahramonlar faoliyati va muammoli holatlarni tahlil qilish orqali vaziyatning mohiyatini anglaydilar, sabab va oqibatlarini aniqlaydilar hamda mavjud muammoga nisbatan turli yechim variantlarini ishlab chiqadilar. Bu esa ularda muammoli vaziyatlarni hal etish ko'nikmalarining shakllanishiga zamin yaratadi.

Pedagogik tadqiqotlarda muammoli vaziyatlarni hal etish ko'nikmasi shaxsning mavjud muammoni aniqlash, uni tahlil qilish, yechim variantlarini tanlash va eng maqbul qarorni qabul qilish qobiliyati sifatida tavsiflanadi. Mazkur ko'nikmalarni rivojlantirishda matn asosida tashkil etilgan topshiriqlar muhim didaktik ahamiyatga ega.

O'qish savodxonligi darslarida matn bilan ishlash orqali muammoli vaziyatlarni hal etish ko'nikmalarini rivojlantirish texnologiyasi o'quvchilarning faol bilish jarayoniga asoslangan bo'lib, quyidagi bosqichlarni o'z ichiga oladi:

1-bosqich. "Muammoli vaziyatni aniqlash"

Dars jarayonida o'quvchilarga matn mazmuni bilan tanishish vazifasi beriladi. O'qish davomida ular matnda uchraydigan muammoli holatlarni aniqlaydilar.

Masalan, matnda qahramonning noto'g'ri qarori, ekologik muammo, ijtimoiy vaziyat yoki axloqiy tanlov bilan bog'liq holat tasvirlangan bo'lishi mumkin. O'quvchilar ushbu vaziyatni topib, uning sabablarini izohlaydilar.

2-bosqich. "Muammoni tahlil qilish"

Aniqlangan muammo yuzasidan o'quvchilar quyidagi savollar asosida fikr yuritadilar:

- Muammo nimadan kelib chiqqan?
- Muammoning asosiy sabablari qanday?
- Vaziyatning ishtirokchilari kimlar?
- Muammo qanday oqibatlarga olib kelishi mumkin?

Mazkur bosqichda o'quvchilarning tahliliy fikrlash qobiliyati rivojlanadi.

3-bosqich. “Yechim variantlarini ishlab chiqish”

O'quvchilar muammoni hal qilishning bir necha variantlarini taklif etadilar. Bunda “Case study”, “T-sxema”, “FSMU”, “Insert” kabi interfaol metodlardan foydalanish samarali hisoblanadi. Har bir taklif etilgan yechimning afzallik va kamchiliklari muhokama qilinadi.

4-bosqich. “Qaror qabul qilish”

O'quvchilar taklif etilgan variantlar orasidan eng maqbul yechimni tanlaydilar va tanlov sabablarini asoslaydilar.

Mazkur bosqich o'quvchilarda mustaqil qaror qabul qilish, dalillash va o'z fikrini himoya qilish kompetensiyalarini rivojlantiradi.

5-bosqich. “Natijalarni baholash”

Dars yakunida tanlangan yechimlarning samaradorligi muhokama qilinadi. O'quvchilar o'z faoliyatini tahlil qilib, xulosa chiqaradilar. Bu esa reflektiv fikrlash ko'nikmalarining shakllanishiga xizmat qiladi.

Muammoli vaziyatlarni hal etishga yo'naltirilgan topshiriqlar tizimi

O'qish savodxonligi darslarida quyidagi turdagi topshiriqlardan foydalanish mumkin:

Reproduktiv topshiriqlar:

- matndagi muammoni aniqlang;
- muammo sabablarini ayting;
- muammoning oqibatlarini izohlang.

Qisman izlanishli topshiriqlar:

- agar siz qahramon o'rnida bo'lganingizda qanday yo'l tutardingiz?
- muammoni hal qilishning boshqa usullarini taklif qiling.
- qahramon qarorining afzallik va kamchiliklarini tahlil qiling.

Ijodiy topshiriqlar:

- matnning davomiga yechim yozing.
- muammoga oid yangi vaziyat yarating.
- muammoni hal qilish bo'yicha loyiha ishlab chiqing.

Mazkur topshiriqlar o'quvchilarning mustaqil fikrlashi va ijodiy yondashuvini rivojlantiradi.

Masalan, 2-sinf “O'qish savodxonligi” darsligida keltirilgan Abdurahmon Akbarning “Bir qishloq bolalari” she'riy matni orqali o'quvchilarda muammoli vaziyatlarni hal qilish, shuningdek, muammoga yechim topish va to'g'ri qaror qabul qilish ko'nikmalarini rivojlantirish mumkin.

*Bir qishloq bolalari
 Abdurahmon Akbar
 Nor Xolmatni “Qo'y” dedi,
 Xolmat Norni dedi: “Kal”.
 Hazil-hazil bilan bo'p,
 Boshlanib ketdi janjal.
 Ikki o'rtoq - ikki yov
 Olishmoqchi bo'ldilar.
 Do'pposlashib, mushtlashib,
 Solishmoqchi bo'ldilar.
 Sinfboshi Bahodir,
 Botir-u Habib, Hamdam,
 Yovlashsangiz, do'stlikdan*

Voz kechamiz desa ham.
 Ikki "polvon", "pahlavon",
 Ikki o'rtoq - "Kal" va "Qo'y"
 Bir-biriga o'qrayib,
 Sira berishmadi bo'y.
 - To'xtang! - dedi shu fursat,
 Esh o'rnidan turib dast.
 - Mayli, siz baland bo'ling,
 Mayli, biz bo'laylik past.
 Dadamlar derdilarki,
 Ko'z yoshi bo'lar taxir.
 "Qahramon" bo'lish oson,
 Nomusli bo'lmoq og'ir.
 Niyozboshi qishlog'ining
 Gulimiz, lolasimiz.
 Unutmanglar, biz axir,
 Bir qishloq bolasimiz...

Abdurahmon Akbarning "Bir qishloq bolalari" she'ri o'qish savodxonligi darslarida matn bilan ishlash orqali o'quvchilarda muammoli vaziyatlarni hal etish ko'nikmalarini rivojlantirish nuqtai nazaridan tahlil qilindi. She'r mazmunida ikki o'quvchi o'rtasida yuzaga kelgan oddiy kelishmovchilikning asta-sekin janjalga aylanishi va ushbu muammoning tengdoshlar yordamida bartaraf etilishi tasvirlangan. Mazkur syujet o'quvchilarda nizoli vaziyatlarni tahlil qilish, sabab va oqibatlarni aniqlash hamda muammoni tinch yo'l bilan hal etish bo'yicha amaliy fikrlashni shakllantirish uchun qulay didaktik material hisoblanadi.

Matn ustida ishlash jarayonida o'quvchilarga quyidagicha muammoli savollar beriladi:

1. Janjalning kelib chiqish sababi nima?
2. Nor va Xolmatning o'rnida siz bo'lganingizda qanday yo'l tutardingiz?
3. Bahodir va boshqa sinfdoshlarning harakati nizoni hal etishda qanday ahamiyat kasb etdi?
4. Eshning fikri nima uchun muammoni yechishga yordam berdi?

Mazkur savollar orqali o'quvchilar she'r mazmunini chuqur anglashga va voqealarni tahlil qilishga yo'naltiriladi.

Tahlil natijalariga ko'ra, she'rda muammoli vaziyatning quyidagi bosqichlari kuzatiladi:

1. **Muammoning yuzaga kelishi** - Nor va Xolmatning bir-birini masxara qilishi natijasida kelishmovchilik paydo bo'ladi.
2. **Muammoning keskinlashuvi** - hazil janjalga aylanib, ikki do'st bir-biriga qarshi chiqadi.
3. **Vaziyatni baholash** - sinfdoshlar nizoning salbiy oqibatlarini tushuntirishga harakat qiladilar.
4. **Muammoni hal etish** - Eshning oqilona fikri va do'stlikka chaqiruvchi murojaati orqali janjal bartaraf etiladi.
5. **Xulosa chiqarish** - qahramonlar bir qishloq farzandlari ekanligini anglab, birlik va hamjihatlikning ahamiyatini tushunadilar.

She'rni o'qish va muhokama qilish davomida o'quvchilar voqealarning sabab-oqibat bog'liqligini aniqlash, qahramonlarning xatti-harakatlariga baho berish, muqobil yechimlarni taklif qilish hamda o'z fikrini asoslab ifodalash imkoniyatiga ega bo'ldilar. Bu esa o'qish savodxonligining asosiy komponentlari bo'lgan tushunish, tahlil qilish, baholash va xulosa chiqarish kompetensiyalarining rivojlanishiga xizmat qildi.

Natijalar shuni ko'rsatdiki, mazkur she'r asosida tashkil etilgan matn tahlili o'quvchilarning muammoli vaziyatlarga tanqidiy yondashish, nizolarni tinch yo'l bilan hal etish, muloqot madaniyatiga rioya qilish va jamoada hamkorlikda ishlash ko'nikmalarini shakllantirishda samarali vosita bo'lib xizmat qiladi. Ayniqsa, she'rning "Qahramon bo'lish oson, nomusli bo'lmoq og'ir" degan g'oyasi o'quvchilarda axloqiy qadriyatlar, mas'uliyat va ijtimoiy munosabatlarga nisbatan ongli munosabatni rivojlantirishga yordam beradi.

Shunday qilib, "Bir qishloq bolalari" she'ri o'qish savodxonligi darslarida matn bilan ishlash orqali o'quvchilarda muammoli vaziyatlarni hal etish ko'nikmalarini rivojlantirish texnologiyasini amalga oshirish uchun samarali pedagogik vosita bo'lib, u o'quvchilarning nafaqat matnni tushunish, balki hayotiy vaziyatlarda to'g'ri qaror qabul qilish kompetensiyalarini ham shakllantirishga xizmat qiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

O'qish savodxonligini rivojlantirishda matn ustida ishlashning to'g'ri yo'lga qo'yilishi o'quvchilarning fikrlash madaniyatini shakllantiradi. O'qish savodxonligi darslarida matn bilan ishlash orqali o'quvchilarda muammoli vaziyatlarni hal etish ko'nikmalarini rivojlantirish bugungi ta'lim tizimining ustuvor vazifalaridan biri hisoblanadi. Matn ustida maqsadli va tizimli ishlash o'quvchilarning nafaqat o'qib tushunish, balki tahlil qilish, xulosa chiqarish, dalillarni solishtirish, muammoning sabab va oqibatlarini aniqlash hamda turli vaziyatlarda mustaqil qaror qabul qilish kompetensiyalarini rivojlantiradi.

O'qish savodxonligi darslarida muammoli vaziyatlar asosida tashkil etilgan topshiriqlar o'quvchilarning tanqidiy va ijodiy fikrlash faoliyatini faollashtiradi. Matn mazmuni yuzasidan muammoli savollar berish, voqealarning muqobil yechimlarini izlash, qahramonlar xatti-harakatlarini baholash va real hayotiy vaziyatlar bilan bog'lash orqali o'quvchilarda muammoni tahlil qilish va yechim topish malakalari shakllanadi.

Shuningdek, matn bilan ishlash jarayonida qo'llanilgan interfaol metodlar, hamkorlikda o'qitish texnologiyalari va kompetensiyaviy yondashuvlar o'quvchilarning darsdagi faolligini oshirib, o'z fikrini erkin ifodalash, muloqotga kirishish va jamoada ishlash ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Bu esa, o'z navbatida, ta'lim sifatini oshirish hamda o'quvchilarning hayotiy kompetensiyalarini shakllantirishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

Demak, o'qish savodxonligi darslarida matn bilan ishlash orqali muammoli vaziyatlarni hal etish ko'nikmalarini rivojlantirish texnologiyasi o'quvchilarning funksional savodxonligini oshirish, mustaqil fikrlashini rivojlantirish va zamonaviy jamiyat talablariga mos kompetensiyalarni shakllantirishning samarali vositasi hisoblanadi.

Jumladan:

- o'qish savodxonligi darslarida muammoli vaziyatlar aks etgan badiiy, ilmiy-ommabop va hayotiy mazmundagi matnlardan keng foydalanish;
- matn bilan ishlash jarayonida o'quvchilarni tahlil qilish, taqqoslash, baholash va xulosa chiqarishga yo'naltiruvchi topshiriqlar ulushini oshirish;
- o'qituvchilar tomonidan muammoli ta'lim texnologiyalari, tanqidiy fikrlash metodlari va interfaol usullardan muntazam foydalanish;
- o'quvchilarning muammoli vaziyatlarni hal etish kompetensiyasini rivojlantirishga xizmat qiluvchi metodik qo'llanmalar va didaktik materiallar bazasini boyitish;
- o'qish savodxonligi darslarida guruhli va juftlikda ishlash shakllarini keng qo'llash orqali o'quvchilarning hamkorlikda muammo yechish ko'nikmalarini rivojlantirish;
- matn mazmunini real hayotiy vaziyatlar bilan bog'lash, loyihaviy va tadqiqotchilik faoliyatiga asoslangan topshiriqlarni joriy etish;
- o'quvchilarning muammoli vaziyatlarni hal etish ko'nikmalarini baholash mezonlarini ishlab chiqish va amaliyotga tatbiq etish;
- raqamli ta'lim resurslari, elektron matnlar va multimedia vositalaridan foydalanish orqali o'quvchilarning o'qishga bo'lgan qiziqishini hamda mustaqil izlanish faoliyatini kuchaytirish;
- o'qituvchilarning o'qish savodxonligi va funksional savodxonlikni rivojlantirish bo'yicha kasbiy kompetensiyalarini oshirishga qaratilgan malaka oshirish kurslarini takomillashtirish;
- boshlang'ich ta'limda o'qish savodxonligi darslarini tashkil etishda xalqaro baholash dasturlari (PIRLS, PISA) talablari va ilg'or pedagogik tajribalar asosida metodik yondashuvlarni keng joriy etish tavsiya etiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Xalq ta'limi tizimini tubdan takomillashtirish to'g'risida"gi qarori. - Toshkent, 2022.
2. Qodirova M. Boshlang'ich sinflarda o'qish metodikasi. - Toshkent : TDPU, 2023.
3. Rasulova G. O'qish savodxonligi darslarida interfaol metodlar. - Samarqand, 2021.
4. Turg'unova Z. Boshlang'ich ta'limda matn bilan ishlash samaradorligi. - Buxoro, 2020.
5. Hasanov A. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar. - Toshkent : Fan, 2022.
6. OECD. PISA Framework for Reading Literacy. - Paris : OECD Publishing, 2021. - URL: <https://www.oecd.org/pisa/publications/pisa-2018-assessment-and-analyticalframework.htm> (murojaat qilingan sana: 16.06.2026).
7. Xodjayev B.X. Umumiy pedagogika nazariyasi va amaliyoti : darslik. - Toshkent : Sano-standart, 2017. - 416 b.
8. Bahodirovna B.N. Boshlang'ich sinf o'quvchilarining mustaqil ishlarini tashkil etish // Scientific Impulse. - 2022. - Vol. 1, № 5. - B. 660-664.
9. Boymurodova N.B. The Methodology of Working on Teachers' Speech in Primary Class Mother Language and Reading Literacy Lessons // Horizon: Journal of Humanity and Artificial Intelligence. - 2023. - Vol. 2, № 5. - P. 654-657.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
  - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
  - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
  - 13.00.03 Maxsus pedagogika
  - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
  - 13.00.07 Ta'limda menejment
  - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
  - 07.00.00 Tarix fanlari
  - 19.00.00 Psixologiya fanlari
  - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
  - 02.00.00 Kimyo fanlari
  - 03.00.00 Biologiya fanlari
  - 09.00.00 Falsafa fanlari
  - 10.00.00 Filologiya fanlari
  - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №6(5)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.